

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERȚIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

DELA REUNIUNE

Afară de cei publicați în numerii trecuți, până în timpul de față mai avem pe următorii:

Membri la Reuniune:

Din **Romșel**: membri ordinari cari au solvit taxa de 1 fl. (2 coroane) pe anul 1900: Nicolau Roman, paroch, Avram Burte, econom, Vasile Crăciunesc, econom, Teodosie Cihil, comerciant, Avram Nasta a Dochii, econom, Ioan Dubleş lui George, econom, Petru Crăciunesc, econom, Petru Truca, notar, Ioan Mihăilă, primar, Avram Dubleş, proprietar, Avram Dubleş, învățător, ear' ca membru *ajutător*, (cu 1 coroană) Vasile Mihăilescu, econ.

Din **Șibot**: ca membri ordinari: Simeon Săcărea, preot, Teofil Crișan, inv., Ioan Caliman, inv., ear' ca *ajutători*: George Viorel, Vasile Miclea, Ioan Mitea, Sofron Gelmărean, Ioan Rotariu Popescu și Serafin Mițariu.

Din **Cugtr**: membri *pe viață*, (cu câte 25 coroane) Ionuț Ștefănesc și Constantin Olariu.

Din **Balomir**: Ioan Adam, econom, membru *pe viață* (cu 25 cor.), Nicolau Suci, paroch gr.-or., Ioan Balomiri, inv., Toma Vulcu lui Toma, Ioan Cristea, Ioan Mihaiu, Nicolae Popa I. George, Achim Cristea, Adam Avram, Nicolae Adam, Dragoș Feier, Nicolae Vulc I. Ioan, George Bonța a Baci, economi, și Radu Zunea, locot. pens., membri ordinari și *ajutători*.

Din **Brad** și jur, înscriși pe lista dlui P. Rimbaș, comptabil și diacon, atară de cei publicați de noi deja în numărul 3, încă următorii:

Vasile Damian, protopresbiter, membru *pe viață* (cu 25 cor.), ear' membri *ordinari*: Ioan Rusu, Stefan Albu, Petru Rimbaș, Silviu Dămian, Toma Oțel, — Ioan Jurca (Cebea), Petru Gligor (Baia-de-Criș), Alexandru Draia și Ioan Perian (Crișcior), Nicolae Florea (Rișca), Ioan Birău (Buceș), Savu Stănilă (Ribita), Simion Băcilă (Ormindea), Ioan Roman (Luncoiu-de-sus), Nicolau Matei (Ribicioara-de-jos) și Nicolau Bedea (Mihăleni).

Din **Binținți**: Dumitru Vlaicu, membru *pe viață* (cu 25 coroane).

Din **Beriu**: Ioan Trifon, paroch, membru ordinar.

Din **Sereca**: Nicolau Popovici, învățător, și Petru Lup, membri *ajutători*.

Din **Sibișel**: Nicolau Ștefănesc, membru ordinar.

Din **Măgura**: Samoilă Muntean, cantor, membru ordinar.

Din **Hunedoara**, afară de cei 11 membri publicați în numărul nostru 3 s'a mai înscris de membru ordinar al Reuniunii dl **George Danilă**, primar.

Din **Hațeg**: Nicolau Nestor, vicar foraneu, membru ordinar.

Din **Vaidei**: Vasile Basarabă, învățător, membru ordinar.

Din **Vinerea**: Nicolau Filimon, econ., Nicolau Mihăilă, membru în comitetul nostru, membri *pe viață* (cu câte 25 cor.), Nicolau Herlea lui Elias, Nicolau Furdul membri ordinari.

Din **Bozeș**: Candin Cristea, notar, membru ordinar.

Din **Biscarea**: Nicolau Șinca, paroch, membru ordinar.

Din **Stă-Maria-de-peatră**: Petru Popovici, preot, membru ordinar.

Din **Bulbuc**: Ioan Bălsan, paroch, membru ordinar.

Din **Băcăinț**, afară de cei 9 publicați în numărul nostru 2, s'a mai înscris ca membru ordinar economul Todor Trif.

Din **Romos**, afară de cei 4 publicați în numărul nostru 3, mai sunt membri ordinari ai Reuniunii: Ioan Fleșeriu, inv., Ioan Muntean, Vasile Jula, Vasile Căstăian, Avram Jidav, Vasile Basarabă, învățător și Toăder Basarabă.

Din **Săcărâmb**: Alimpiu Oprea, paroch, Ilie Mihaiu și Simeon Deac, membri ordinari.

Din **Balșa**: Ioan Lucăcel, inv., membru *pe viață*.

Din **Tămășasa**: Nicolau Terhetea, preot, membru ordinar.

Din **Renget**: Anghel Filimonescu, membru ordinar.

Din **Orăștie**, atară de cel 54 publicați deja, în nr. 1 și 2, s'au mai înscris: Ioan Andrescu sen., Iosif Bărcian și Iosif Tăbăcariu, membri ordinari.

Din **Deva**: August A. Nicoară, c. de adv., membru ordinar.

Din **Simeria**: Manasie Iar, preot, membru ordinar.

Din **Seliște**: Ioan Chirca, v.-not., membru ordinar.

Din **Viena**: Colonelul în pens. Alexandru Lupu, membru *pe viață*, solvind 50 coroane.

Din **Băița**: Artemiu Balaș, membru ordinar, ear' membri *ajutători*: Cornel Grădina, George Șiclovan, Petru Iacob și Isaia Mateiu.

Cu totul: 163 membri cu 925 coroane.

Ce avem de făcut

ÎN FEBRUARIE

Calendar.

In agricultură (plugărie). Comandă-ți semințele de lipsă pentru primăvară precum și uneltele agronomice. Cerne și alege sēmēnța hotărâtă pentru sēmēnat. Direge gardurile vii știrbite, și începe cu facerea celor noue. Cercetează la timp de moină (desgheț) brazdele de apă pe holde. Pe timp uscat netezește cu tăvălucul sēmēnăturile de toamnă desgolite prin îngheț. Trage și oblește cu grebla gunoiul dus pe fēnațe și luțerniște. Incepe cu sādirea pomilor îndată ce pāmēntul s'a sbicit. Pe timp puincios poți începe cu sēmēnatul de primăvară în pāmēnturi ușoare și sbicite. Fă șanțuri pe lângă căli și rozoare. Reparează șanțurile de pe fēnațe cu deosebire pe acelea, prin care slobozim apă pentru udatul fīnațelor. Imprăștie și oblește mușuroaiele. Samēnă sēmēnța de earbă pe locurile pleșuve. Incepe grāpatul fēnațelor cu grapa de mușchi, îndată ce s'a sbicit pāmēntul. Udatul fīnațelor cu apă se poate începe după desgheț.

In grādina. Pregătește și începe cu sēmēnatul în rēsadniță. Făcēndu-se frig mai mare, cară și mai adaugă gunoiu în jurul rēsadniței. Ingrijește de aerisarea rēsadniței și a pivniței de legumi. Căștigă-ți haracii (pārūșeii) pentru mazere și bob. Cătră sfirșitul lunei acesteia, depărtează acoperemēntul de pe acele plante, care au ernat afară și au fost acoperite cu pae sau frunză. Tae și rotunzește gardurile vii, asemenea tunde și rărește tufele ce împodobesc grādina de flori. După-ce se face timpul mai moale se poate începe cu sēmēnatul mazerei, salatei, morcovilor și pātărnjeilor, dar' numai în locuri de acelea, care se pot ușor scuti. Sēmēnatul macului.

REUNIUNI ECONOMICE

Lămuriri la conducerea Reuniunilor economice.

III

Spusele ce urmează cuprind îndegătări despre mașinile, cari întrunesc mari foloase și cari ele mai ales ar trebui cumpērate pe seama tovārēșilor.

Mașina de treerat cu vapor se va cumpēra firește numai unde trebuința ar fi aevea simțită, și bine întemeiată speranța de-a isbuti. O altă cerință este sē aibă tovārēșia cel puțin 25

membri și să fi dat câte 30—50 fl.; căci nu merge să cumperi mașină cu 3—4000 fl. sub cuvânt de a o răscumpăra numai sau aproape numai din venitul ei.

Dintre tovarășii noștri cea din Apoldul-romănesc, lângă Mercurea, este unica, care a început pe marele, cu o treerătoare cu vapor. Celelalte s'au pus la cale în scopul cumpărării sēmănătoarei de spicoase, la care s'au adăugat când cu întemeerea sau pe rînd: grapa de fēnațe și triorul, pe alocurea și grebla de cal, sēmănătoarea de trifoiu, săpătoarea «Planet junior», oblul (ghilăul) de fēnațe, teascul de fer, proaștele de viie și tăvălucul.

Mai pre sus de toate este *Sēmănătoarea de spicoase*. Dintre marile foloase ce întrunește amintesc pe scurt: Ea pune sēmēnta în șiruri oable, la aceeași depărtare și adâncime. Urmarea firească e, că plantele rēsar, înaintează și se coc în același timp, dobândind astfel grăunțe mari, grele și deopotrivă. La sēmēntatul cu mîna, foarte multe grăunțe ajung în adâncime, pe fundul brezdelor, unde se nădușesc și pier, așa că sēmēnta nu rēsar decît mai numai pe jumătate, uneori nici atîta. Puse însă cu mașina, grăunțele se vin unul ca altul, tocmai la adâncimea și depărtarea convenită. Destul, că mașina cruță sēmēnta și așa scumpă de prăsilă, cam pe jumătate și totodată produce roade mai alese, mai scumpe. Cruțarea poate fi socotită cu 60—100 litre grăunțe de jugerul catastral (= 1600 stînjini pătrați). Acest singur folos explică stăruința fără preget, cu care am recomandat și recomand și acum sēmēntătoarea de spicoase.

»Mare pagubă și chiar păcat de Dumnezeu este să punei două hectolitre cu mîna, în loc de una, cu ajutorul sēmēntătoarei. Cu mașina puteți isprăvi zilnic 5—8 jugere. Socotind dar' chiar și numai 15 zile cu câte numai 5 jugere, prețul sēmēntei cruțate ar întrece pe al mașinei în cel dintăiu an. La cele 150 jugere, câte ați putea sēmēna an de an, grâu, sēcără, ovēs și c. l., cruțarea ar fi de peste 100 hectolitere grăunțe, se înțelege, de frunte».

Așa am glăsuț țeranilor și norocul că unii dintre ei apucară să cerce înșiși și astfel cu noi împreună au stăruit pentru facerea tovarășiei, de dragul mașinii. Vrednic de amintire e faptul, că mașinile, de cari vorbesc, sunt

trainice și pot fi reparate cu înlesnire, fără mari spese.

O însușire prețioasă este, că se pot sēmēna grăunțe de ori-ce neam, fie mari sau mērunte, pe timp liniștit sau bătēnd vēntul ori cāt de tare. Depărtarea și adâncimea se pot regula după-cum cere trebuința. De asemenea cātățimea grăunțelor. Aceste se coboară în pămēnt de-a-lungul a 13 sau 15 scoculețe. Pe seama cucuruzului ajung 3 scoculețe; celelalte se astupă sau și mai bine se înlătură, ușurānd astfel mașina altmintrelea grea. Pentru sēmēntatul cam anevoios pe coaste piezișe, se află mașini anume. Mașina lucră apriat și îngroapă bine grăunțele, dacă pămēntul e țērēnos și oblit cu grapa. În silă și făcēnd une-ori greși mai mari lucră ea mai ales unde pămēntul e cleios și încercat de bruși vītōși.

Neapărat este a încredința cārma mașinei unui om iscusit și deprins; altcum ușor ne putem trezi cu mașina vătēmată și holde știrbite.

Stăruit-am destul, însă n'am ajuns să desmântăm pe sātēnii noștri de greșeala sēmēntatului prea des, anume ei pun cu mașina 30—80 litre de juger mai multă sēmēntă decum ar trebui. Cu timpul e speranță, acest păgubitor obicei va fi părăsit. Unde și unde am vēzut făcēndu-se începutul.

O pacoste anevoie de înlăturat este, că sētēnii se apucă de sēmēnat aproape toți deodată. Dacă s'ar rîndul cāt de cāt și ar începe unii cu zile mai îngrabă, ear' alții cu tot atâtea mai tārziu ca de obicei, mașina ar ajunge la toți, ba ar putea fi dată într'aceea și la nemembri. Holdele de toamnă ar isbuti de regulă mai bine, dacă s'ar fi sēmēnānd cu 7—14 zile mai în pripă. De giaba însă, economii noștri dela sate se îmbulzesc pe întrecute, toți odată, adese fără cuvēt. Sē sperām, că și în această privință va sosi îndreptarea. Unde nu s'ar putea altcum și mai ales unde tovarășia ar fi mare, rēmāne sē se cumpere o a doua sēmēntătoare.

Sēmēntătoarea de trifoiu lucră de minune, e foarte spornică și nu tocmai scumpă. Se va cumpăra deci ea, mai ales unde oamenii au apucat a prăsi în mēsură însemnată trifoiu, luțernă și erburi măestrite. Unde nu, rēmāne a se împrăștia asemenea sēmēnte mērunte cu mîna, în amestec cu tot atîta nēsip mērunț și nu deplin uscat.

Grapa de fēnațe, numită și *grapa*

de mușchiu vrednică este de cea mai călduroasă recomandare. Alcătuită fiind din numēroase încheieturi mișcācioase și înzestrate cu câte 3 țeruse agere, ea se tārște și se încovoie tocmai după-cum e pajiștea, care astfel se scarmēnă deopotrivă, fie oablă sau nu. Pe lângă că sferică și totodată împrăștie mușinoaiile (mușuroaiile), grapa de fēnațe smulge și scoate la iveală, decum nu s'ar putea mai bine, mușchiul dintre erburi, nimicind în același timp sumedenie de vermi și gāndaci stricācioși și scormonind pămēntul înțelenit și scorburos dintre măciuliile erburilor. Pieptenate astfel și îmblojite cu țērēna scormonită, erburile odrāslesc și înaintează cu îmbelșugare, așa că dobāndim în locul d. e. alor 3 carē de mai nainte, 4 carē, uneori și mai mult fēn. Cu ajutorul unei grape s'ar putea isprăvi, toamna și primăvara, fēnațe în mărime de 100 jugere cel puțin, agonisānd deci, an de an, cam tot atâtea carē de fēn, afară de otavă. Singurul neajuns e, că grapa merge aavea cam în silă, încāt trebuie prinse 4 vite. Că grăpatul ar fi priincios și pășunilor, mai ales în cari s'ar fi încuibat mușchiul și mușinoaiile, îndoeală nu încape. Luțerna și trifoiul ar trebui să se grape an de an, afară de cel dintăiu, cānd micile rădēcini s'ar smulge ușor. Lucrarea se va îndeplini pe cānd pămēntul nu e prea uscat și deci vītōs, nici prea umed și trāgēnd de două ori, în lungul, și apoi, de se poate, curmezis.

Triorul, știut e, are menirea să curățe bucatele de pus în vēnzare și mai ales sēmēnta de prăsilă. El însușește, putem zice, toate cerințele dorite: lucră apriat, e spornic și foarte bănos. Dacă e tractat cu îngrijire și mai ales dacă nu se mută din loc, ține un veac de om și aduce la an 15—30 fl. Tovarășii noștri sunt încāntate de isprăvile triorului. Nu puțini au răscumpērat în curs de 3—4 ani triorul ce-l cumpērase pentru speculă.

Săpătoarea „Planet junior”, de obârșie din America, este astăzi cea mai desvērșită între toate săpătoarele, atāt de osebite și adese proaste. E întocmită aproape întregă din oțel și se poate îngusta sau destinde în pripă și întocmai după plac. Adâncimea se poate și ea regula. Cārmuirea e foarte ușoară. Ferurile mārghinase pot fi înlocuite, cerēnd trebuința, prin un fel de tășuri cu aripi înalte, cari să frāngă pămēntul cānd cu săpătura a doua.

Grebla de cal se potrivește cu deosebire unde sunt fânațe întinse și lucrătorii scumpi; ear' *teascul de fer* ori unde se prășește vin multșor, de struguri sau poame.

Este dela sine înțeles, că tovarășile agricole volnice sunt a pune la cale multe alte isprăvuri, d. e. să cumpere în mare semințe, altoi, pari de viie și chiar must, vin, făină, vite de prăsilă și c. l.

DEM. COMȘA.

AGRICULTURĂ

Trifoiul roșu.

Una din cele mai prețioase plante de nutreț este trifoiul, care e de mai multe feluri. Intre aceste se numeră:

1. *Trifoiul obicnuit de livadă*, cunoscut tuturor, chiar și copiilor. În țara noastră se află prin fânațe și pășuni, fără a-l sămăna cineva. În unele țeri se și sămăna. Inflorește cu vre-o 2 săptămâni mai târziu ca alte soiuri nobile (alese) de trifoiu, se cosește numai de două-ori pe an, dar' nu pierde așa în grabă ca, de pildă, trifoiul roșu. Vitele nu se umflă de el.

2. *Trifoiul mijlociu*, care se întinde pe pământ și trăește foarte mult, dar', devenind în grabă lemnos, e de puțin preț în economie, pentru-că în starea aceasta vitele nu-l prea mănca.

3. *Trifoiul roșu*, care se cultivă în măsură mai mare sau mai mică și în patria noastră. În Săsime, și cu deosebire în apropierea orașelor, se vedă aripi mari de hotare cultivate numai cu trifoiu roșu. Românii din comunele acestea se pricep întocmai ca și Sașii la cultivarea trifoiului. În măsură mai mare se cultivă și pe pământurile boerești (nemeșești); partea precumpănită a locuitorilor țerii noastre însă nu se îndeletnicește cu cultura lui; cu toate-că numai el este în stare a ne da nutreț din belșug pentru vară și iarnă, îngrășând totodată și moșiile.

Tocmai de aceea ne vom opri ceva mai mult pentru a spune ce și cum.

Trifoiul roșu crește până la 50—60 cm. înălțime. Rădăcina lui străbate afund în pământ, totuși se desvoaltă mai mult în pătura roditoare a pământului și aceasta e pricina de căpetenie, că el nu trăește decât 2—3 ani, și că pe an nu dă decât cel mult 3 cosituri.

Trifoiul isbutește pretutindenea în Ardeal și în celelalte ținuturi locuite de

Români ale țerii noastre; pentru-că el se împrietenește bucuros cu locurile colinoase, deluroase și muntoase, unde nu-i lipsește umezala trebuincioasă și căldurile nu sunt prea mari.

Pământul cel mai potrivit pentru trifoiu este acela, în care isbutește grâul și orzul. Prin urmare cei-ce sămăna pentru prima-dată această plantă folositoare au să țină seamă de această împregiurare, sămănând trifoiu în pământ argilos și lutos, unde el nu duce lipsă de reveneala trebuincioasă. Pământul năsipos și văros nu prieste trifoiului, din pricina că e prea călduros.

După trifoiu grâul și orzul de toamnă isbutesc destul de bine; de aceea în locul ogorului e de dorit să sămănam trifoiu, făcând cu chipul acesta un pas înainte în purtarea plugăriei.

Peste tot însă trifoiul cere un pământ bun, bine îngrășat și lucrat.

De o singură scădere mai mare suferă trifoiul. Dacă l'am sămănat într'un loc, unde ne-a dat, d. p. folos timp de 2—3 ani, nu e iertat să-l mai sămănam acolo până după 8—10 ani, pentru-că nu se mai face. După acest timp earăși isbutește.

De regulă trifoiul se sămăna pentru a rămănea 3 ani pe același loc. În acest cas, în anul întâiu și al doilea se folosește ca nutreț, în al treilea e mai potrivit pentru sămăntă. Se poate însă lăsa și numai un singur an pe același loc; ceea-ce se întâmplă mai cu samă în economia schimbătoare.

După trifoiu și după leguminoase nu isbutește; isbutește însă după spicoase și după plantele de săpat; pentru-că după acestea, și îndeosebi după ceste din urmă, pământul rămănea destul de gras, bine lucrat și curățit de buruene.

De-adreptul pentru trifoiu pământul nu se gunoeste, ci pentru planta care-i premerge.

Trifoiul nu se sămăna singur, ca d. p. grâul, ci sub scutul altor plante; și aceasta pentru-ca ele să-l apere de arșița soarelui și de năpădirea buruienilor. Cele mai potrivite plante spre acest sfârșit sunt spicoasele de primăvară și de toamnă: ovėsul, orzul, grâul și meiul.

La un hectar (cam $1\frac{3}{4}$ jugere) sunt de lipsă 8—10 klgr. sămăntă, dacă sămăntul se face în modul obicnuit,

adecă prin împrăștiere; dacă însă sămăntul se face cu mașina, sunt de ajuns și numai 6—8 klgr.

În anumite întâmplări nepriincioase trebuie să se samene îndoit mai multă sămăntă la hectar.

Trifoiul se sămăna toamna sau primăvara. Sămăntul de toamnă se face îndată după sămăntatul grâului. Trifoiul astfel sămănat răsare și se întărește binișor până dă gerul; în locurile tare umede însă el degeră peste iarnă. Alții îl sămăna cătră sfârșitul iernii, pe zăpadă, ear' alții primăvara de timpuriu, în mustul zăpezii.

Sămănta să nu fie îngropată prea afund, ci numai $1\frac{1}{2}$ —2 cm. în pământ; spre acest sfârșit face bune servicii o grapă ușoară de lemn, sau și numai o legătură bună de mărăcini. Unii dau numai cu tăvălugul peste sămăntă, ear' alții nu se îngrijesc de îngroparea lui, ci îl lasă în știrea Domnului: această sămăntă ajunge în pământ cu apa de zăpadă și cu cea de ploaie.

Pentru trifoiul sămănat de cu toamnă sunt de lipsă unele lucrări îndată-ce s'a svântat puțin pământul. Cea mai însemnată lucrare este tăvălugirea, cu ajutorul căreia rădăcinile ridicate de ger, se îndeasă. Cine are mod de a arunca făină de ghips va ajuta mult creșterea trifoiului. Pentru trifoiul sămănat înainte cu un an sau doi e de lipsă grăpatul cu grapa de fânațe sau macar cu o grapă bine ascuțită de fer. Cu chipul acesta se rupe coaja pământului, și lucrarea soarelui, a aerului și a ploii, vor fi mult mai binefăcătoare. Dacă primăvara trifoiul se poate smulge cu înlesnire, fiindu-i rădăcina putredă, și dacă cea mai mare parte din ei a perit, locul trebuie arat și trebuie sămănată altă plantă.

Trifoiul sămănat în toamna trecută sau în primăvara ce vine, până e sub scutul plantei după care s'a sămănat, se împuterește mai mult la rădăcină; trunchiul și foile încep a se desvolta în toată puterea numai după-ce grâul, ovėsul etc. s'au secerat. Dela secere până toamna trifoiul ne poate da o cositură; dar' mai bine lucră aceia, cari nu-l vor cosi, ci-l vor paște, căci cu atât mai îmbelșugată are să fie recolta (roada) anului următor.

ROMUL SIMU.

POMĂRIT

Prelegerea economică din Seliște.

Duminecă în 23 Ian. st. v. s'a ținut a doua prelegere economică, care a fost ca și întâia, foarte reușită, fiind ascultată de o mulțime de țărani și inteligenți din loc și jur. Deastădată dl *Demetriu Comșa* a preles despre „cultura pomilor.”

După-ce a făcut o repetiție a celor prelese în Dumineca trecută, a vorbit pe larg despre însușirile altoilor.

A arătat că cele mai bune altoi sunt cele *cari au mai multe rădăcini mărunte*, firoase, și cari sunt cu mai multe noduri pe trunchiu, pentru-că aceasta ne dovedește că la timpul său s'au tăiat crengile spre a se întări pomișorul. Cinci până la șapte crengi sunt destul dacă lăsăm la un altoi, pentru-că cu cât crengile sunt mai rare, cari au să devină crengi principale, cu atât fructele vor crește și se vor coace mai bine.

Gropile în cari voim să sădim altoi trebuie făcute de cu toamnă în mărime de 1-30 m. lungime și lărgime, ear' în adâncime de 60 cm. Depărta-rea una de alta să fie de 9 m. (cinci stângini).

La acest punct mai mulți țărani s'au sculat și spuneau că ei au fost de credință că gropile cu cât sunt mai afunde cu atât sunt mai bune. Domnul *Comșa*, cu o dibăcie de admirat i-a convins pe toți că această credință e rea. Cu cât mai afund săpăm cu atât de mai rău pământ dăm, de aceea punând altoiul la adâncimea numită mai sus și săpând groapa în lungimea și lățimea numită, rădăcinile vor străbate numai prin straturi de pământ bun și astfel dezvoltarea lor e mai sigură și mai iute. Pățaniile spuse de mai mulți participanți au întărit cele spuse de dl *Comșa*, și o bucurie se putea ceti de pe fețele multora, aflând acuma »vina pentru care altoii lor sădiți se uscau cei mai mulți în primul sau al 2-lea an.«

La făcutul *gropilor* e bine ca pământul cel de-asupra să fie pus deosebit de cel din fund, pentru-ca apoi primăvara primul să se pue de desupt, ear' al doilea deasupra. Prin aceasta pregătim altoilor un pat molatic, priincios lor.

Pomii bătrâni trebuie curățați din când în când de *coașa cea moartă*, deoarece sub aceasta se adăpostesc fel de fel de omide, foarte stricacioase pomilor. Prin curățirea ei le stărpim pe ace-

tea. Pentru-ca aceasta să se facă mai cu înlesnire să află o unealtă anume, foarte ieftină.

Gunoirea pomilor trebuie să se facă întocmai ca la agri, nu numai în imediată apropiere a trunchiului, ci cât ține *umbra pomilor*, și locul gunoit trebuie săpat. Gunoirea numai în apropierea rădăcinilor și a trunchiului nu numai că nu folosește nimic, dar' e chiar stricacioasă.

Cultivarea prea multor soiuri de pomi în grădini nu e bună, pentru-ce voesc să facă speculă (câștig) din pomărit. Pentru-că e lucru dovedit că cu cât ai din un soi mai multe măsuri, cu atât găsești mai iute neguțator la ele și le și plătește mai bine, nu ca atunci când ai din mai multe soiuri numai câte o măsură două. Apoi paza și culesul lor e chiar mai ușor, deoarece coacerea se face deodată la un anumit timp.

Cel mai bun soi, care e mai căutat de neguțatori și mai bine plătit și căruia totodată clima și pământul dela noi e priincios, e soiul de *mere batule*.

Acesta este cuprinsul schițat al prelegerii a doua. Din întrebările puse și pățaniile proprii istorisite de mulți dintre ascultători, pot cu siguranță constata, că ea a fost ascultată cu viu interes, și că la timpul său povețele date se vor pune în praxă.

Atât la intrare în sală cât și la finea prelegerii dl *D. Comșa* a fost răsplătit cu puternice strigăte de „trăiască.”

Prelegerea viitoare va fi despre „*culesul și păstratul poamelor*.”

D. A. M.

DĂRI ȘI ARUNCURI

Darea de casă.

Sunt două feluri de dări de casă și anume: darea după *chiria* casei și darea de clasă a casei *însași*.

Darea de *chiria* casei se plătește după *venitul caselor închiriate*, și după toate casele ce se află în comune și orașe cu cel puțin 10.000 suflete, unde se află cale ferată cu linii regulate (nu de cele mai strimte).

Darea de clasă a casei *însași* se plătește după toate locuințele neînchiriate care se află în sate și orașe, în cari numărul locuințelor închiriate este mai mic ca jumătatea tuturor locuințelor.

Să înțelege că un proprietar de casă plătește sau un fel sau alt fel de dare de casă, amândouă felurile pentru una și aceeași locuință, nu le plătește.

a) Darea de chiria casei.

Temeiul pentru măsurarea dării acesteia o formează venitul brut isvo-rit din chirii casei și al acelor încăperi care se pot închiria. Dacă proprietarul singur locuiește în casă, la măsurarea dării se socoate suma care ar plăti-o el ca chirie, când n'ar fi casa lui proprie.

La aruncarea dării se ia de temeiul fasiunile (mărturisirile) proprietarului, pe cari e dator să le scrie în »foaia pentru mărturisirea venitului de chirie« pe care o capătă dela primărie.

Măsurarea dării se face așa: De pildă un proprietar capătă chirie dela casele sale 400 coroane la an. Din această sumă se scad înainte de toate 25% (25 la sută) pentru ținerea în stare bună a caselor. Rămâne dar' venit curat de chirie 300 coroane (pentru-că 25% fac 100 coroane). Dela 300 cor. se socotesc 20% și așa proprietarul are de plată dare de chirie 60 coroane. Darea asta se socotește tot din 3 în 3 ani.

Proprietarii de case să fie cu mare luare aminte la scrierea mărturisirilor (fasiunilor de venit) pentru-că spunând lucruri neadevurate, *legea îi pedepsește aspru*. Când o locuință stă neînchiriată se poate face în timp de 15 zile arătare, pentru-ca să se scârțiească darea. Când se închiriază însă din nou ear' trebuie înștiințat, căci altfel proprietarul se pedepsește.

Ștergerea de tot a dării de chirie are proprietarul drept să o ceară:

1. când locuința stă goală doi ani de zile.

2. când casa a încetat de a fi obiect de dare în urma dărămării sau în urma unei nenorociri elementare (fulger, apă, foc etc.) Pentru ștergerea dării proprietarul trebuie să facă o arătare netimbrată în decurs de 14 zile. Numai dela ziua înștiințării se socoate ștergerea dării.

După dare de chiria casei se socotesc (ca și la darea de pământ) 30% arunc general de venit și dările comunale.

b) Darea de clasă a casei.

Darea aceasta se plătește după casele neînchiriate aflătoare în comune și în orașele, în care din totalitatea locuințelor nici jumătate nu sunt închiriate.

Darea de clasă are 3 grade și anume:

La I. grad se țin casele din acele *comune*, în care nici una din 3 părți din case nu sunt închiriate

La al 2-lea grad se țin casele din acele *orașe cu magistrat regulat*, în care nici una din trei părți din case nu sunt închiriate.

Și la al 3-lea grad se țin casele din acele comune și orașe, în care cel pu-

țin $\frac{1}{3}$ parte a locuințelor sunt închiriate.

Darea de clasă se măsoară după o anumită socoteală, din care s'a format tabela următoare:

Clasă	Nrul chi- liilor de lo- cuit.	I. grad.	II. grad.	III. grad.
		Comune mici și mari	Orașe cu magistrat regulat	Comunele și orașele în care cel puțin a 3-a parte a locuințelor sunt închiriate și apoi în toate orașele libere regești și cele cu jurisdicțiune nesupuse §. 4 al art. de lege XXII. din 1886.
I.	1	1 c. 60	2 c. —	2 cor. 40
II.	2	4.—	6.—	7 cor. 20
III.	3	8.—	10.—	12.—
IV.	4—5	16.—	20.—	24.—
V.	6—7	24.—	30.—	36.—
VI.	8—9	36.—	44.—	54.—
VII.	10—11	48.—	60.—	72.—
VIII.	12—13	60.—	72.—	90.—
IX.	14—15	72.—	90.—	108.—
X.	16 și mai multe odăi după fiecare odăe. La 20 odăi	6 cor. 120 cor.	8 cor. 160 cor.	10 cor. 200 cor. —

Clădirile economice (*șură, magazin etc.*) apoi bucătăriile, podurile, cămară, lucrătoare etc. când nu sunt închiriate, sunt scutite de dare.

Casele zidite afară pe câmp ori în depărtare de peste 1 km. dela comuna de care se țin, sunt supuse dării după I. grad.

După darea de clasă încă se socotește *arunc* general de venit și încă 40% (adecă dela fiecare florin 40 cr. sau dela 1 coroană 40 fileri.) După darea de clasă se mai socotesc apoi și următoarele *aruncuri comunale*: aruncul comunal, aruncul comitatens, aruncul școalei și bisericii și darea de drum comitatens.

Clădirile noue sunt pe o vreme anumită scutite de dare, dacă proprietarul în vreme de 6 săptămâni dela isprăvitul clădirii a înaintat rugare (scutită de timbru), la direcțiunea financiară. Scutirea de dare (*fie de clasă ori de chirie*) dănuște 10 ani în comune și orașe mici, ear' în cele cu peste 10 mii locuitori, 12 și 15 ani.

Renovările, întocmirile și reparaturile ce se fac la o casă, nu dau dreptul scutirii de dare. Asemenea nu se scutesc de dare nici clădirile făcute cu condiția ca după oare-care timp se fie dărimate.

Scutirea de dare de casă nu aduce cu sine și scutirea de aruncul general de venit după darea de casă, ce ar fi să se plătească.

(Va urma.)

V. C. O.

INGRIJIREA VITELOR

Calendar:

— Nu da vitelor prea mult nutreț de cel mare: fân mai mare în paiu sau paie de grâu, orz sau ovės, căci atunci le crește așa numitul »foale de paie«, care le atrage la pământ și uneori le încovoae și de spinare.

Cu deosebire fereste-te a da vitelor mai tinere de un an astfel de nutreț, căci foalele de paie le împedecă creșterea regulată și îndeobște rămân mici și slăbuțe.

— Fereste-te a da vacilor de a făta nutreț rău, noroit, mucezit sau altcum stricat, căci ușor pot să lapede.

Vițelul îl mai pot lăpăda și dacă rîvnesc, sar preste vre-un gard sau pălan, se împung sau beau apă prea rece.

Ce e „scump” și ce e „lesne”?

E din pățanie adevărit, că nu acel lucru e mai „lesne”, care se capătă cu bani mai puțini, ci acela care îl poți cumpăra numai mai scump, că fiind *mai bun și mai trainic*. Abateri, ca un lucru lesne să fie bun, și un lucru scump să fie rău, încă pot veni, dar' mai rar. Oamenii bine pricepători se feresc azi tot mai mult de pildă de neguțătorii evrei, ca de unii, cari mai des vînd lucrurile cele mai *estine*, dar' și mai *proaste și rele*. Nu așa însă face poporul nostru. Poporul nostru prea adeseori perde și se înșeală și în privința aceasta. Pe el îl vedem cumpărând din oraș cele mai rele lucruri și pe evrei îi caută mai tare sub cuvînt că vînd »mai după mână« decât neguțătorii de alte naționalități, fie chiar și Români. De sigur că la această rătăcire a lui, pe lângă nepriceperea în care se află, îl împinge mult și sērăcia, căci adeseori se aude zicîndu-se, că »dacă aș mai avea și crucerii aceia, n'aș aumpără sapa sau lopata aceasta, ci aceea, că-i cu mult mai bună«.

Mult mai rău însă, decât cu uneltele ce-i trebuiesc și cari nu costă decât câte-va pițule, se păcălesc țeranii noștri la *cumpărarea vitelor*, cari costă zeci și sute de coroane și la cari *tot așa purced*, căutând după »cele mai ieftine«. Fie chiar vite de prăsilă, vaci, juninci, pentru el prețul de 300, 350 sau 400 coroane v. a. e prea mare. Aici se vede nepriceperea lui, pentru-că el își face judecata așa: decât o vacă așa scumpă, mai bine cumpăr două, căci am două și nu una, fără însă a se gândi, că acele 2 vaci mănâncă *cât două* și cer *grije cât două* și când e la adecă: *nu capătă lapte*

mai mult decât dela aceea una și bună, și vițeei lor asemenea nu fac cât acela al vacii celei scumpe! Nu socotește nici blîndeța vitelor mai de soiu, pofta și lăcomia cu care mănâncă ele *ori-ce* nutreț, însușiri ce sunt aproape necunoscute țărânilor noastre.

O perdere și mai mare decât aceasta care se refereste așa zicînd la particulari, este paguba ce o sufer comunele la alegerea și cumpărarea *taurilor*. Reprezentanțele comunale fără ași bate mult capul cu aceea, că precum e taurul comunei, așa vor fi și vițeei din comună, se uită și la diferența de 40—60 coroane când vine timpul la cumpărarea unui taur. Nu gîndesc că dacă un om capătă pe o vită de soiu ales cu 100—200 coroane mai mult, decât pe una de soiu prost, la ce sumă se urcă deosebirea aceasta, când e vorba de o comună întregă! Și apoi nu e vorba numai de un rînd de vite, ci de 2—3 rînduri, căci taurul se poate folosi și până la 3 ani, care e bun și e pus la îngrijire bună.

Tot cam așa se întîmplă și cu celelalte vite de prăsilă, cai, porci, oi etc. De aceea vom arăta la acest loc *cum trebuie purces la alegerea vitelor și cum trebuie ele întreținute*, ca să dovedească și ele, că ce e *scump e lesne*, și ce e *lesne*, aceea e *scump!*

N. Mihăilă.

ȘTIRI DE TOT FELUL

La a doua prelegere economică ce are loc mâne în *Balomir* vor prelege membrii comitetului Reuniunii *Ioan Mihăilă* despre plantele de nutreț și *Nicolau Mihăilă* despre alegerea și întreținerea vitelor și nobilitatea soiului.

Duminecă după amiază la 3 ore se licitează ziarele (ca subabonament) la casina română din loc.

Concert în Orăștie. »Reuniunea română de cîntări din Orăștie« arangiază Sămbăta în 12/24 Februarie a. c., în sala mare dela hotel »Széchenyi«, *Concert*, la care invită pe iubitorii de musică vocală și spriginitorii Reuniunii. Inceputul la 7 $\frac{1}{2}$ seara. Venitul curat e în favorul fondului Reuninnii. Prețurile: Loc I: 2 coroane, loc II: 1 c. 40 fil., loc III: 1 c., Parterre: 80 fil., Galerie: 50 fil. Bilete la dl *H. Graef*, librar, și sara la cassă. După concert — joc!

Banii ieftiniți. Banca *Francei* a scăzut taxa scomptului la 3 și jumătate la sută. Banca *Angliei* a scăzut scomptul la 4%. Banca Națională a *Belgiei* a scăzut și ea scomptul cu $\frac{1}{2}$ la sută.

Banca *Austro-Ungară* și-a scăzut și ea scontul dela 5% la 4 $\frac{1}{2}$. (Numai înainte de 21 Ianuarie n. a. c. era peste 5%.)

Din pilda altora. In 24 Ian. n. și-a ținut în Budapesta adunarea sa generală a 59 »Societatea de științele naturale«. Din darea de samă a comitetului a reeșit, că Societatea, deși nu așa poporală ca de pildă Asociațiunea noastră sau Reuniunea economică dela Sibiu ori a noastră, ci o societate de științe, — are azi în țeară *opt mii de membri!* Tipărește două foi albe sale în câte 8300 de foi. Avera ei la sfârșitul anului trecut era de 295.000 fl. biblioteca ei de 11.000 de cărți!

Nouă ne pare mult că la societăți populare ca de pildă Reuniunea agricolă dela Sibiu, avem: 500 de membri, și la a noastră economică 150 de membri...

Altfel trebuie spriginite Reuniunile și Asociațiunile, de e să dăm și noi mâi cu zor pe calea înaintării.

Banca Austro-Ungară dă pe jumătatea a doua a anului 1899, câte 72 *coroane* ca dividendă după fiecare acțiune.

Plugurile. Fiind timpul de vre-o două săptămâni, din cale afară primăvăratic, pe unele hotare din ținutul Orăștiei s'au văzut deja plugurile. Oamenii au ieșit la arat.

Marea expoziție dela Paris, care se aranjiază în onoarea veacului ce apune, se deschide la 15 Aprilie n. (ziua stelor Paști ale latinilor.)

Censură „fin de siècle.” Cetim în »Unirea« din Blaj: In tipografia de aici a apărut nu de mult o »Geometrie«, manual pentru școlile medii, tradusă după un autor maghiar cu numele Sárkány, de prof. Iosif Hossu, Emil Vicju și Dr. Ioan Radu (Brad). Cartea, spre a putea fi introdusă ca manual de școală a fost înaintată ministrului de culte spre a fi censurată. Marii pedagogi din minister au refuzat aprobarea cărții pentru grozavul motiv, că în întreagă cartea ocură *odată* numirea »Budapesta« în loc de »Budapest«. Nespun de grozav! Se vede că suntem pe sfârșitul veacului luminei!

Tricolorul prigonit. Indurerăți punem la răvaș următoarele știri: In *Seliște* mai mulți tineri au fost, la poruncă mai înaltă, pedepsiți de pretură cu 1—2 fiorini pentru că au jucat în vară »Călușerul« purtând haine cu tricolor român.

— In *Zarand* au fost pedepsiți tot zilele asta mai mulți tineri pentru tricolor, dar' cu pedepse mult mai grele, în bani, alții și în bani și în închisoare. Trist de tot că ura de rasă nu află ceva mai bun de făcut în țara aceasta, decât îndârjirea cetățenilor pacinici!

Școalele din Brașov își vor primi pe viitor neimpedecate renta de 38.500 lei ce-i căpătau din România. Ii vor ridica dela cassa statului din Budapesta, unde guvernul român depune 965.000 lei, capitalul ce aduce anual renta numită, cu care datoria bisericii și școa-

lelor din Brașov. Bani îi va primi președintele Eforiei școalelor noastre din Brașov. Acest aranjament a fost întărit de amândouă statele, român și ungar, prin legi anume, votate săptămâna trecută în dietele lor. Adecă: Intoarce-ți-vă, voi efori dela Brașov, fața dinspre București unde vă sunt binevoitorii, spre Budapesta... Pentru asta se dete toată lupta!

Timbrele pe inserțiuni și călindare vor fi șterse dela 1 Iulie a. c. încolo.

Fală goală... Orașul *Cluj* e unul dintre cele care mai mult paradează și înoată în lăuc. Acum se vede însă cum. Budgetul pe 1900 arată că azi orașul are o datorie de 3 milioane și jumătate floreni, și că in cei patru ani din urmă orașul a lucrat cu deficit (perdere) în fiecare an de 40—50 mii floreni. Dar' au tot înfrumșețat lucrul în nădejdea unei îndreptări. Acum nu mai pot, și fac patrioticilor cetățeni bucuria a le spune drept cum stau...

Di *George Perian*, cleric absolut din Trestia (lângă Băița), a fost ales preot în parohia Vorța cu Valea-lungă. D-zeu să-i ajute!

Moartea mării Moarte. Marea-Moartă tinde să peară de pe fața globului. Acest lac uriaș, care are depositul cel mai mare de sare din câte s'a cunoscut, primea apă dulce din Iordan și dela alte câteva riuri mai mici.

Dar' industria modernă și-a făcut apariția și acolo; s'au făcut fabrici, cari au folosit apa riurilor pentru producerea forței motrice; ear' marea, lipsită de riurile sale, se uscă. Scăderea apelor este deja așa de mare, încât în unele locuri se poate vedea fundul mării cu întinsele depozite de sare ce conține.

Târgul din Sebeș. Târgul de vite din 26 și 27 Ianuarie a fost cercetat foarte bine: Vite multe, cumpărători asemenea. Sa căutat tare boii, și vaci de jug și au fost bine plătite. Asemenea s'au căutat boii grași de tăiat. Târgul de țară din 29 Ianuarie a fost slab cercetat, deși timpul era admirabil. Nu-s parale, nu-s. Prețurile pieții nu s'au suit, sunt tot ca în trecut.

Lege pentru servitori. Ziarele din Pesta vestesc, că legea de până acum privitoare la servitori, se va schimba cu alta nouă. Planul e gata și în curând va fi trecut prin dietă.

Bal în Băița, se aranjiază Sâmbătă în 12/24 Febr., în sala dela Călmănești. Venitul în favorul fondului școlar.

Cununie. Di *Cornel Condor*, candidat de preoție din Calata-mare și d-șoara *Zoe Rimbaș* din Brad, își sërbează cununia Duminecă în 25 Februarie n. în bis. din Brad.

Veniturile căilor ferate române au fost anul trecut mai mici de cât cele din anul 1897—98.

Totalul venitelor brute a fost în sumă de lei 43.597.271, față de 49.840.95 lei, din anul precedent.

In special veniturile dela mică vitesă au fost foarte scăzute.

Turnuri de galbeni... Un meșter în ale socoatelor ne având alt lucru, s'a pus într'o zi și a făcut o socoată tare șoadă, de n'o fi cu coadă. Luând anume plățile pe care Domnitorii țărilor le capătă dela popoarele lor, și socotindu-le toate în galbeni mari englezi, a calculat cât ar eși de mare turnul fiecărui domnitor, dacă s'ar pune să-și așeze plata dintr'un an, ban peste ban? Cum plata Țarului Rusesc e cea mai mare, firește turnul lui de galbeni ar fi mai înalt, atât de nalt, că s'ar perde acusi în nori: de 10.000 urme de nalt! Adecă ca și cum ai pune Turnul-lui-Eifel din Paris (cel mai nalt turn din lume) de nouă-ori peste olaltă, ear' în virt de tot ai mai așeza și turnul cel strimb dela Pizaa! Atâta ar fi turnul de galbeni pe cari Țarul îi capătă plată pe an, că din virful lui n'ai putea vedea decât cu ochian ce mărește de sute de ori, turnul de galbeni ce ar eși din plata președintelui republicei elvețiene, turn abia de 3 picioare nalt! Acesta ar fi cel mai mic turn. A celorlalți domnitori ar diferi între al Țarului și al elvețianului.

Fidanțare. *Iulian T. Uveges*, comptabil la »Sebeșana« în Sas-Sebeș și d-șoara *Rafila*, fiica parochului *Laurențiu Cutean* din Oarda-inferioară, fidanțați.

Concert urmat de dans aranjiază tinerimea română din Oradea-Mare cu binevoitorul concurs al d-șoarelor: *Adelina Piso* (Viena), *Valeria Popp* (Budapesta) și *Olvia Bardosy* (Sibiu), sub presidiul de onoare al dlui *Iosif Roman*, și anume Luni la 26 Februarie 1900 st. n. în sala mare a hotelului: »Arborele verde«. Venitul curat e destinat spre înființarea unui fond de ajutorare pe seama tinerilor lipsiți.

Examene de pădurari. Președintele comisiei regnicolare (a toată țeara) pentru examenele de stat de pădurari, atrage luarea aminte a doritorilor de a face aceste examene, să-și înainteze francate rugările, până la sfârșitul lui Februarie, la comisia de stat din Pesta (»Földmívelés-ügyi miniszterium, erdőszeti főosztály« Budapest).

Foametea în India e grozavă. In India răsăriteană 50 de milioane de locuitori sunt muritori de foame. Mai mulți ca toți locuitorii împărăției noastre! Jumătate din ei sunt supuși Angliei, și nădăjduesc ajutor dela ea, dar' ea, cuprinsă cu războiul, nu prea ajunge a mai îngriji și de sërmanii din India.

De ce nu poate pușca Impăratul Wilhelm cocoși de munte? Impăratul Wilhelm al Germaniei, e un vânător pătimaș, și îndeosebi îi face din tinereță mare plăcere să puște cocoși sêlbateci în munți. Știe un loc unde cocoșii sunt mulți și toată lumea pușcă la ei. S'a dus repețit și el, dar' minunea minunilor, lui nici odată nu i-a venit înainte vre-un cocoș, macar de vedere. Odată s'a săturat de așteptat și a întrebat pe pădurarul suprem:

— Ce să fie pricina că eu nu mai văd cocosi sălbateci? Odinioară găseam atâția! Indesebi de când sunt împărat, nu mai am noroc la ei. Parcă mă cunosc și fug. Vor fi perit?

— Nu, Maestate, n'au perit sunt și acuma mulți, răspuse grădinarul, da sboară totdeauna...

— D'apoi la alții cum de nu sboară?

— Apoi să Vă spun drept Maestate, răspuse necăjit de atâta neisbândă și grădinarul, — cocosi sunt destui în munte, dar când vine Maestatea Voastră la vânat, atâța polițiști și detectivi cutreeră muntele, cercetând toată tufa, încât până ajungi aici și M. Ta, sunt hișăiți și fugiți toți cocosi!

Foia sfârșită. Din o greșală la paginare s'a pus la sfârșitul foii în numărul trecut „va urma”, în loc de „sfârșit”. De altfel fiecare cetitor va fi înțeles, că frumoasa legendă, cu cuvintele: „Vrei să știi poporul? Intreabă a cui e doina!” — era terminată.

Dl Ioan Florea, tinăr de aici din Orăștie și care a învățat lucrurile tipografice aici la „Minerva”, și-a deschis în Arad tipografie proprie (str. Mâna de aur) în care tipărește și foia „Veselia”.

Dl I. Nancovici, direct. revistei economice „Amicul Progresului Român” din București primind numărul întâi din „Bunul Econom” a scris îndată redactorului nostru următoarele:

Mult Stimate Confrate,

„Cu mare plăcere am primit foia D.-V. „Bunul Econom”. Am citit-o cu mare interes și este unica foie economică cât se poate de nimerită pentru inbitul nostru popor, și de o necesitate incontestabilă gospodarului sătesc.

Dea Dumnezeu ca Românul nostru, însuflețindu-se prin frumoasele sfaturi expuse în „Bunul Econom” cu o claritate și eficacitate demnă de orice laudă, să propășească și el pe calea progresului, spre emancipare economică și trăinicia scumpei noastre națiuni.

În numărul de Ianuarie a „Amicului Progresului Român” voi vorbi ceva relativ.

Cu destinsă salutări frățești

I. Nancovici.

PREȚUL BUCATELOR

In Budapesta.

Nici o veste despre vre-o urcare a prețului bucatelor. Mercuri în 7 Febr. târgul a fost slab. Imbietori mai mulți ca cumpărători. S'au vândut vre-o 14000 de măgi m. grâu cu câte 5 fil. mai ieftin ca în ziua premergătoare.

Prețul *cucuruzului* însă și al *săcării*, se ține mai tare.

Vinderile pe termin, în urma veștilor de ninsori în America și a timpului moale de aici, s'au început și ele *sub* prețurile de ieri.

Prețul *rașiței* însă s'a urcat (la aceste vinderi), cu 10—15 fileri.

S'a vândut, în Budapesta, la 7 Febr.

Grâu, pe April, cu	7.76—7.79.
„ „ Octomvrie cu	7.81—7.84.
Săcară pe Aprilie cu	6.92—6.95.
Cucuruz pe „ cu	4.92—4.95.
Ovės pe Maiu cu	5—5.03.
Rapița pe August cu	11.97—12.05.

Piața din Deva.

— la 3 Februarie 1900. —

Grâu frumos, ferdela de 30 lit. cu 1 fl.	60 cr.
Cucuruz, ferdela de 30 litre	1 fl. 05—10 cr.
Ovės, ferdela de 30 litre cu	60 cr.
Cartofi (grumpene) ferd. de 30 litre	45—50 cr.
Mere, pătule ferdela de 20 litre	1 fl. 25 cr.
Brânza, nouă 1 kl. cu	40—44 cr.
Carne de vită, 1 klgram cu	40 cr.
„ „ porc, „ „ cu	48 cr.
Slănină de porc afumată 1 kl. cu	70 cr.

Piața din Dobra.

— la 6 Februarie 1900. —

Grâu frumos, ferd. de 20 l. cu	94 cr.
Grâu de cl. II. „ „ 20 „ cu	80 cr.
Săcară, ferdela	65 cr.
Cucuruz, ferdela cu	67 cr.
Fasolea, ferdela cu	65 cr.

Incolo prețurile vechi

Piața în Sibiu.

Grâu, ferdela de 20 litre cu	1 fl. 20 cr.
Săcară, ferdela cu	80—86 cr.
Orz, ferdela cu	70 cr.
Ovės, ferdela cu	40 cr.
Cucuruz, ferdela cu	70—80 cr.
Fasolea, ferdela cu	90 cr.
Cartofi (grumgene), ferdela cu	24 cr.
Mere, „	30—90 cr.
Carne de vită, 1 klgram cu	40 cr.
Slănină proaspătă 1 kl. până la	48 cr.

Corespondenții nostri. În scopul de-a face foia noastră cât mai folositoare publicului și prin publicarea prețurilor din piețele orașelor, de aproape ca și de departe, avem plăcerea a pute vesti, că am dobândit sprijinul mai multor binevoitori ai foii, cari ne vor ține în curență cu prețurile piețelor. Indesebi când vre-o schimbare se va întâmpla în prețuri, ne vor vesti îndată, și noi pe cetitori. Astfel ne fac acest bun serviciu de corespondenți:

Din *Sebeșu-săsesc* dl *George Tătar* inv.; din *Blaș* dl *Augustin Coltor*, arendator; din *Alba-Iulia* dl *Ioan Pampu*, inv. dir.; din *Brad* dl *Ioan Germău*, inv.; din *Baia-de-Criș*, dl *Romul Coțoiu*, comerciant; din *Băița* dl *Artemiu Bălaș*, comerciant; din *Hunedoara* dl *Nicolau Macrea*, comptabil; — din *Mercurea* dl *I. Nicoară*, inv.; — din *Hațeg* dl *Nicolau Sânzian*, învățător; — din *Deva* dl *Toma Roșu*, inv.; — din *Ilia* dl *Eugen Tordășan*, privatier; — din *Hondol* domnișoara *E. Iovan*, — din *Dobra* dl *Toma Neamțu*, inv.; din *Sibiu* dl *Romul Simu*.

Cei-ce ar avea interes să vestească ceva schimbare de prețuri simțită în piața locului, să binevoiască a se adresa acestor corespondenți ai noștri și ei ne vor transmite îndată știrile.

Primim bucuros corespondenți și de aiurea. Le dăm foia în exemplar de onoare, și cărțile postale de lipsă, tipărite gata, pentru împărțirea prețurilor.

Domnii corespondenți sunt rugați a ne trimite știri despre starea pieței macar odată pe lună, ear' când observă schimbări în prețuri, atunci cât de des.

Posta Redacției.

D-Sale C. P. în ș. Te rugăm să erti, dar în treburi de acelea locale, în certe mărunte, nu ne băgăm cu foia, că n'am avea loc a primi și răspunsurile și acuzele nouă. Ar trebui să lăsăm afară articoli economici ce-i credem mai de lipsă.

D-lui P. N. în *Măderat*. Precum ai văzut, noi chiar în programul foii am scris că „personalitățile” adevărate, nu le vom cuprinde în foia noastră. Așadar tocmai precum dorești și D-Ta. Cărțile d-tale nu ni-au fost predate. Scrie cu le-ai trimis, și noi facem o notiță că se află depuse și la noi.

O rugare avem către toți bioevitorii foii noastre, cari ne trimit scrisori pentru a fi publicate: *să fie cruțători de vorbe, să ne scrie scurt și concis.* Altfel suntem siliți a prescurta noi, și asta multora nu le place.

Nu mai articli *economici* nu cad sub această cerere de restrângere. În aceștia se poate merge până în mici amănunte; nu supără, ci e chiar bine.

D-lui T. N. în *Dobra*. Vre-o 60—70 cr. de-odată, după cum ni-o trimiteți de mare. Cele necesare se pot procura prin Reuniune, negreșit.

Comitetul de redacție:

Președinte: **Dr. Ioan Mihu.**

Membrii: **Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihailu Danil David și Constantin Baicu.**

Proprietar - editor: **IOAN MIHAILU**

Redactor respons.: **IOAN MOȚA**

Convocare.

(28)

1—1

„*Ulpiana*” institut de credit și economii ca societate pe acțiuni în **Grădiște** își va ținea

adunarea generală ordinară

Vineri, la 16 Februarie n., cu începutul la 10 ore a. m. în localul institutului în Grădiște, la care acționarii sunt invitați a lua parte în persoană sau prin delegați.

PROGRAM:

1. Raportul direcțiunii și comisiunii de supraveghiere, proiectul despre împărțirea profitului curat și darea absolutorului.

2. Alegerea comisiunii de supraveghiere.

3. Statorirea salarelor și marcelor de prezență pro a. 1900.

4. Raportul direcțiunii despre rezultatul noii emisiuni de acții.

5. Diverse propuneri.

Din ședința consiliului administrativ ținută la 21 Ianuarie 1900.

Directiunea.

§. 33. din statutele institutului:

În adunarea generală numai acei acționari pot participa, cari cel puțin cu 1/2 oră înaintea adunării generale și-au depus pe lângă revers la cassa institutului acțiunile sale respective și ale plenipotențailor lor împreună cu plenipotența.

Bilanțul original e pus la dispoziția acționarilor în birou la orele oficioase.

Atrag binevoitoarea luare aminte asupra prăvăliei mele bogat provăzută cu tot felul de **MARFĂ DE MANUFACTURĂ** pentru trebuințele de casă, și anume:

BUMBAC DE BĂTUT și **AȚĂ DE URZIT**, aduse din cele mai bune fabrici, se pot căpăta cu prețuri foarte ieftine la subscrisul.

Totodată aduc la cunoștința celor-ce au trebuință, că pregătesc în timp scurt și cu preț moderat

● **HAINA DE CĂLUȘERI** ●

pe cari le vând, le dau în folosință, ori, la cerere, le fac anume.

Cu deosebită stimă

(3) 3-

Ion Lazaroiu,

negustor în Orăștie (Szászváros).

100—300 floreni

pe lună, își pot câștiga sigur, fără capital și fără risic, persoane de orice poziție și în orice localitate, prin vânzare de hârtii de stat concesionate de lege și prin vânzare de losuri.

Oferte sub: „Câștig ușor“ la expedițiunea de anunțuri **Julius Singer, Budapesta, Lipót-utca 14.**

(8) 4-6

„Minerva“

Institut tipografic, societate pe acții

in Orăștie

Telegr.: „Minerva“

Se recomandă a executa următoarele:

- Opuri și Broșuri
- Placate
- Billete de logodnă și nunie
- Carte și epistole
- Cuverte în toată mărimea
- Circulare și prefăcături
- Note

Billete de vizită

după plac și cerere

Registre și imprimări

pentru toate speciile de servicii

Anunțuri

Bilanțuri, Compturi și Adrese.

Accessar
 Tipograful este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de literă din cele mai moderne, este pusă în poziție de a putea executa orice comandă prompt și cu acuratețe.

Szám 3294—1899 t.lkvi.

(26) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDET MÉNY

A hátszegi kir. jbiróság mint t.lkvi hatóság Dobrean János f. farkadini lakos, Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt végrehajtónak Oprucz János f. farkadini lakos végrehajtást szenvedő elleni ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtónak 70 frt tőke, ennek 1898. évi április hó 20. napjától járó 5% kamatai 21 frt 65 kr. eddigi megállapított per és végrehajtási valamint a jelenlegi 9 frt 65 kr. és a még felmerülendő költségek iránti ugy a f. farkadini 154 sztjkvben csatlakozatnak ezennel kimondott Nikólszék Moiszé, Raveka és Maria kiskoruaknak ezen tjkvben C. 1—3 a. bekebelezett 119 frt 40 kr. s jár. iránti Rezvan Moiszénak a f. farkadini 154 sztjkvben C. 10 a. bekebelezett 34 frt s jár. iránti és Dregics Petrunak a C. 11 és 12 a. bekebelezett 50 frt s jár. iránti követelésének kielégítése végett Oprucz János végreh. szenvedőnek Rézván Moise, Oprucz Georg, Oprucz Katalina, Dobrean Ioané, Dobrean Szuszáná, Dobrean János, Dobrean Nika és Teodoszi Miklos id: mint tulajdonos társaknak a dévai kir. törvényszék, hátszegi kir. jbiróság területéhez tartozó f. farkadini 12 sztjkvben A † 1, 2, 5—10 rszám a. felvett ingatlanokat egészben, ugyanezen tjkvben A † 3 és 4 rsz. a. felvett ingatlanokból végrehajtást szenvedőnek 7/36-od rész. jutalékát, továbbá végrehajtást szenvedőnek és Oprucz Nykolae, Oprucz Anika, Oprucz Számuel, Oprucz Arimie, Oprucz Gyorgé, Rézván Moiszé, özv. Dobrean Mojszáné, Oprucz Georg és Oprucz Katalina, mint tulajdonos társaknak a f. farkadini 154 sztjkvben A † 1. 2. rsz. a. felvett ingatlanokat egészben rendszámokénti részletekben, az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 628 frt 73 kr. tevő kikiáltási árban az 1900. évi márczius hó 13. napján d. e. 10 orakor F. farkadini községben az elüljáró házánál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10% készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanusító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedésétől kiszámított 30 nap alatt a másik felerészét pedig ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 6% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárhoz befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A kir. t.lkvi hatóság.

Hátszegen, 1899. július 19-én.

Fehér,
kir. albiró.

Szám 7817—1899 t.lkvi.

(27) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDET MÉNY

A hátszegi kir. jbiróság mint t.lkvi hatóság Seláriu István hátszegi lakos Dr. Suciú Gábor ügyvéd által képviselt végrehajtónak Ráday Sándor és neje Cseh Adél hátszegi lakos végrehajtást szenvedők elleni ügyében közhírré teszi, hogy végrehajtónak 66 frt 80 kr. tőke, ennek 1898. évi szeptember hó 18. napjától járó 5% kamatai 20 frt 50 kr. eddigi megállapított per és végrehajtási valamint a jelenlegi 8 frt 65 kr. s a még felmerülendő költségek iránti ugy a csatlakozottnak kimondott Klain Szidornak 76 frt 66 kr. s jár. iránti és Penol G. és társai cégnek 56 frt 31 kr. s jár. iránti követeléseik kielégítése végett Ráday Sándor és neje Cseh Adél végreh. szenvedőknek és Novak Szofia férj Sztrejczár Markucz né mint tulajdonos társnak a dévai kir. törvényszék hátszegi kir. jbiróság területéhez tartozó hátszegi 566 sztjkvben A † 1 rsz. a. felvett ingatlanokat egészben és végreh. szenvedőknek a hátszegi 731 sztjkvben A † 1 sz. a. felvett ingatlanokat rendszámokénti részletekben az egyidejűleg kibocsátott árverési feltételekben részletezett összesen 61 frt tevő kikiáltási árban az 1900. évi április hó 3. napjának d. e. 10 orakor alulirt kir. jbiróság mint t.lkvi hatóságnál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek esetleg a kikiáltási áron alul is elfogja adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak bánatpénzül az ingatlanok kikiáltási árának 10%-át készpénzben vagy ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy annak előzetes birói letétbe helyezését tanusító szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Vevő köteles a vételár felerészét az árverés jogerőre emelkedése napjától számítandó 30 nap alatt a másik felerészét pedig ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt az árverés napjától járó 5% kamataival szabályszerű letéti kérvény mellett a hátszegi kir. adóhivatal mint birói letéti pénztárnál befizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A kir. t.lkvi hatóság.

Hátszegen, 1899 október 6-án.

Fehér,
kir. albiró.